

บทที่ 2

เอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการประชาสัมพันธ์

คำว่า "การประชาสัมพันธ์" หากวิเคราะห์ตามรูปศัพท์แล้ว เป็นคำที่แปลมาจากในภาษาอังกฤษว่า "Public Relations" ได้แปลคำว่า "Public" เป็นภาษาไทยว่า "ประชา" หมายถึงหมู่คน และแปลคำว่า "Relations" เป็นภาษาไทยว่า "สัมพันธ์" หมายถึงความว่าการผูกพัน ดังนั้นคำว่า การประชาสัมพันธ์ ถ้าแปลตามตัวอักษรก็ได้ความหมายว่า "การเกี่ยวข้องผูกพันกับหมู่คน" วิชาการประชาสัมพันธ์จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยการเกี่ยวข้องผูกพันกับหมู่คนหรือความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานสถาบันกับประชาชนนั่นเอง (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2526 : 4-5)

นักวิชาการด้านประชาสัมพันธ์หลายท่านได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ เช่น เบอ์เนยส์ (Bernays, 1952 : 3 อ้างถึงใน วิรัช ลภีรัตนกุล 2526 : 17) ได้ให้คำจำกัดความว่า การประชาสัมพันธ์มีความหมาย 3 ประการคือ

1. เป็นการเผยแพร่ชี้แจงข่าวสารให้ประชาชนทราบ
2. ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเห็นพ้องด้วยกับวัตถุประสงค์ และสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน
3. ประสานความคิดเห็นของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานของสถาบัน

แบลค (Black 1978 : 4) ให้คำจำกัดความว่าการประชาสัมพันธ์คือคำสตรในอันที่จะหาช่องทางให้องค์กรสถาบันและประชาชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและบังเกิดความพึงพอใจร่วมกัน ในอันที่จะทำให้องค์กรบรรลุความสำเร็จตามความประสงค์ขององค์กรนั้น

คัทลิปและเชนเตอร์ (1964 : 4) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า

การประชาสัมพันธ์คือการติดต่อสื่อสาร และสื่อความหมายนโยบายของหน่วยงานไปยัง ประชาชนที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันเป็นแนวทางตรวจสอบความคิดเห็น ความรู้และความต้องการ ของประชาชน ใ้หน่วยงานหรือองค์การทราบ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างแท้จริงให้เกิดประโยชน์ แก่ทุกฝ่าย และให้สามารถปรับหน่วยงานให้สอดคล้องกลมกลืนตามแนวความคิดของสังคมได้

สอ๊าด ศัณคุฎผล (2500 : 10) ได้ให้ความหมายของคำว่า "การประชาสัมพันธ์" ไว้ว่า

การประชาสัมพันธ์คือวิธีการของสถาบันอันมีแผนการและการกระทำที่ต่อเนื่องกัน ในอัน ที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันและกลุ่มประชาชนที่ เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกันอันจะเป็นประโยชน์ให้ สถาบันนั้น ๆ ดำเนินงานไปได้ผลดีสัมความมุ่งหมาย โดยมีประขามติเป็นแนวบรรทัดฐานสำคัญด้วย

ชม ภูมิภาค (2526 : 2-3) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ดังนี้

การประชาสัมพันธ์คือความพยายามของหน่วยงานที่ได้กระทำโดยมีการวางแผนอย่างดี และปฏิบัติตามแผนนั้น เพื่อส่งสารให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน และกิจการของหน่วยงาน โดยถือว่าทัศนคติและความเข้าใจที่ดี เช่นนั้นจะทำให้หน่วยงานบรรลุ เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้องตรวจสอบทัศนคติหรือประขามติ เพื่อปรับปรุง กิจการและนโยบายของหน่วยงาน เป็นผลดีต่อหน่วยงานและเป็นการสื่อสารและรับสาร จากประชาชนซึ่ง เป็นกระบวนการสองทาง

วีรัช ลภรัตนกุล (2526 : 21) ได้ให้ความหมายของประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์ คือการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี (Good Relationship) ระหว่าง องค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในการร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวสรุปได้ว่า "การประชาสัมพันธ์คือการดำเนินงานอย่างมีแผนการขององค์การสถาบัน เพื่อที่จะให้และรับข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทั่วไป และช่วยสื่อสารให้บุคคลในสถาบันร่วมมือร่วมใจกันปรับตัว เข้าหากัน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบัน และเพื่อนร่วมงานเพื่อให้งานดำเนินไปด้วยดี โดยมีประยามติเป็นแนวบรรทัดฐาน

ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

วิญญู สาร (2526 : 315) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่า การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) หมายถึงการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่ง กับประชาชนซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการ การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน (School Public Relations) เป็นกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทาง (a two-way process) คือโรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับบรรดาความคิดเห็นต่าง ๆ สัมพันธ์กับประชาชนที่เกี่ยวข้อง

ชม ภูมิภาค (2516 : 272) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นขบวนการที่จะสร้างความสัมพันธ์กันในการทำงานแบบเป็นมิตร ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นการกระทำที่จะช่วยให้ชุมชนได้ทราบถึงเรื่องราวของโรงเรียน ทราบถึงโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2526 : 2) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึงการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลผู้ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียนกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา รวมทั้งองค์การหรือบุคคลภายนอกที่มีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องรับใช้หรือให้บริการ การประชาสัมพันธ์โรงเรียนสมควรเป็นกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทาง

✓ เอกชัย กี่ลุษพันธ์ (2527 : 215) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School Public Relations) หมายถึงการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจหรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือที่ดีในการบริหารโรงเรียน

คินเดรด (Kindred 1957 : 16) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์
โรงเรียนว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือกระบวนการติดต่อสื่อสารสองทาง ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน มีความประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนนี้ได้รับความเข้าใจและเห็นความจำเป็นในการ
ปฏิบัติงานทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถเหล่านั้น มีความสนใจและ
ร่วมมือในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังกล่าวสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์
โรงเรียนหมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มบุคคลภายในโรงเรียนและกลุ่มประชาชน
ภายนอกที่มีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียนหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ให้มีความเข้าใจที่ดีและร่วมมือสนับสนุนการ
ดำเนินงานของโรงเรียน โดยกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทาง ซึ่งโรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ
บรรดาความคิดเห็นต่าง ๆ สัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมซึ่งตั้งอยู่ได้ด้วยความเชื่อถือและความร่วมมือ
จากประชาชน การประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียนในการที่จะกระตุ้นให้ประชาชน
หันมาสนใจ และให้ความร่วมมือในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ซึ่ง นพพงษ์ บุกจิตราดุลย์
(2526 : 2) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการประชาสัมพันธ์โดยยึดแนวความคิดและการปฏิบัติงาน
ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์และสร้างภาพพจน์ที่ดีของหน่วยงาน
2. เพื่อความมีระบบระเบียบ ความซื่อสัตย์ และมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องที่จะให้การ
ศึกษากับประชาชนในชุมชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายโครงการศึกษา ปัญหาและสัมฤทธิ์ผลของ
โรงเรียน
3. เพื่อค้นหาแนวความคิดของประชาชนในชุมชนที่มีต่อโรงเรียน และความต้องการ
ของชุมชนที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อบุตรหลานของท่าน
4. เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบุคคล
ในอาชีพต่าง ๆ ในอันที่จะปรับปรุงและขยายกิจการงานของโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ชม ภูมิภาค (2526 : 272-273) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่โรงเรียนต้องจัดการประชาสัมพันธ์ไว้ 4 ประการคือ

1. ในระบบสังคมประชาธิปไตย รัฐมีข้อผูกพันและต้องแจ้งกิจการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปให้ประชาชนทราบ ซึ่งโรงเรียนก็เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ
2. โรงเรียนจะกระทำกิจการต่าง ๆ ได้สำเร็จขึ้นอยู่กับความสนใจ ความเข้าใจ ความมั่นใจที่ประชาชนให้แก่โรงเรียน เหตุที่โรงเรียนไม่เป็นที่เข้าใจถูกต้องในหมู่ประชาชนอาจเนื่องจากสาเหตุ 2 ประการคือ โรงเรียนมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิมมากสิ่งทำให้เข้าใจยาก คนภายนอกวงการตามไม่ทัน และครูหรือนักการศึกษาไม่พอใจที่จะเห็นใครมายุ่งเกี่ยวกับโรงเรียน
3. การศึกษาที่เด็กจะได้รับหากจะให้ดีที่สุดนั้นย่อมต้องการความร่วมมือระหว่างส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเด็ก โรงเรียนเป็นเพียงพลังส่วนหนึ่งของสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาทั้งหมด
4. ด้วยโครงการประชาสัมพันธ์ที่ดีเท่านั้น ที่จะเอาชนะอิทธิพลของกลุ่มอิทธิพลเพื่อมุ่งผลประโยชน์ของตนเอง

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าสาเหตุที่โรงเรียนต้องจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเนื่องจากความเชื่อในหลักของประชาธิปไตย ที่ประชาชนทุกคนพึงมีส่วนร่วมรับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถาบัน องค์การในสังคมของประชาชนเหล่านั้น เนื่องมาจากประชาชนเป็นผู้เสียภาษีเพื่อการก่อตั้งและดำเนินงาน

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

คินเดรด (Kindred 1957 : 16-17) ได้กำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 8 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาให้คนในชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียน
2. เพื่อต้องการประเมินว่าคนในชุมชนมีความรู้สึกเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างไร และต้องการให้โรงเรียนปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จด้านใดบ้าง

3. เพื่อให้ได้รับความสนับสนุนทางการเงินในการจัดโครงการศึกษาอย่างเหมาะสม
4. เพื่อช่วยย้ําประชาชนเกิดความรู้สึกประทับใจโดยตรงต่อคุณภาพของการศึกษาที่โรงเรียนสําคัญ
5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ยอมรับ เชื่อถือ และเชื่อมั่นในบุคลากรของโรงเรียนตลอดจนบริการที่โรงเรียนสําคัญ
6. เพื่อให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจในความจําเป็นของโรงเรียนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่โรงเรียนจะต้องทําเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน
7. เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการศึกษาของโรงเรียน
8. เพื่อสร้างความมีน้ำใจ ในการให้ความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในอันที่จะปรับปรุงสภาพชีวิตในชุมชนไปด้วย

✓ นพพงษ์ บุญสิทธิ์กุล (2525 : 28) ได้กำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน 10 ประการดังนี้

1. เพื่อเสนอรายงานให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษา
2. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสําคัญของการศึกษา ให้รู้จักเป็นเจ้าของและเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งทางโรงเรียนและทางบ้าน
4. สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และความเชื่อมั่น ความนิยมของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน
5. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการศึกษา เพื่อโรงเรียนจะได้หาทางสนองตอบต่อความต้องการอย่างแท้จริง

6. ช่วยแก้ไขข้อขัดแย้งและความขัดแย้ง บรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่าง ๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและประชาชนที่มีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม

7. เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เลื่อนแนะเพื่อปรับปรุงให้แนวความคิด มิใช่เพียงแต่เป็นความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น

8. เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ และเหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีกฎระเบียบให้เข้าใจตรงกัน เพื่อร่วมมือกันในการปฏิบัติ

9. เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือแก้อุปสรรคโรงเรียนทางด้าน กำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ-โรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน

10. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง โรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน

✓ วิทยุ สาร (2526 : 315) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมิได้มีความหมายแต่เพียงการที่โรงเรียนเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโรงเรียนให้ประชาชนทราบ หรือเป็นแต่เพียงการโฆษณาชื่อเสียงของโรงเรียนให้ประชาชนนิยมเท่านั้น วัตถุประสงค์สำคัญของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมี 8 ประการคือ

1. เสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. สร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ และความนิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน
3. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือแก้อุปสรรค การเกี่ยวกับการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งในด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจ
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยทุกคนที่จะต้องให้ความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. ส่งเสริมให้ครูกับผู้ปกครองมีความเข้าใจใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทาง โรงเรียนและที่บ้าน

6. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชนหรือท้องถิ่น ที่โรงเรียนตั้งอยู่ให้เกิดขึ้น โดยมีโรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ

7. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีโอกาสสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชนได้จริง

8. แกไขบดเปาคสี่คลายบรรดาข้อข้องใจและสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจโรงเรียน ผิด ๆ ช่วยยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจและเห็นใจโรงเรียน มองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถืออนิยมยกย่อง

วิจิตร อวระกุล (2526 : 265-266) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน มิได้มีความหมายเพียงการโฆษณาชื่อเสียง กิจกรรมหรือเผยแพร่ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับโรงเรียน ให้ประชาชนทราบเท่านั้น ความมุ่งหมายของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีความหมาย กว้างออกไปอีก 11 ประการคือ

1. เพื่อให้นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง เข้าใจระเบียบเหตุผลและความ จำเป็นที่จะต้องมีการระเบียบให้รู้ให้เข้าใจ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติ

2. เป็นการรายงานให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน ได้ทราบเกี่ยวกับการ ดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. เป็นการสร้างชื่อเสียง เกียรติคุณ ความเชื่อถือ เลื่อมใส ความนิยมมั่นใจใน โรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชนทั่วไป

4. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า เป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ในท้องถิ่นที่จะต้องให้ความร่วมมือ ความ สนใจ เข้ามามีส่วนดูแลและช่วยสัดการศึกษาของโรงเรียน

5. เชิญชวนและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือ ก่อฤค โรงเรียนในเรื่องของการศึกษา อาจเป็นการช่วยเหลือด้านกำลังกาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน ตลอดจนเงินตรา

6. ส่งเสริมให้ครูกับนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาการศึกษาของเด็ก ครู โรงเรียนและบ้าน

7. เพื่อให้โรงเรียนดำเนินนโยบายเปิดประตู (Opendoor Policy) โดยเป็นศูนย์กลางการบริการประชาคมทางด้านการศึกษา วัฒนธรรม และบริการ

8. เพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนนั้นได้อย่างแท้จริง

9. ช่วยแก้ไขข้อขัดแย้งความขัดแย้งบรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่าง ๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ประชาชน ที่มีต่อโรงเรียนให้สิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองตัวเองด้วยความชื่นชม มีความเชื่อถือและนิยมยกย่อง

10. เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้เกิดทั่วไปอย่างไม่จำกัด โดยถือว่าโรงเรียนเป็นของชุมชนเพื่อชุมชน บริหารโดยผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้น

11. เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้เป็นไปตามความคิด ความต้องการของสังคม ท้องถิ่น ชุมชนมิใช่เพียงแต่เป็นไปตามความต้องการของครู หรือโรงเรียนเท่านั้น

พัสล หันนาคินทร์ (2513 : 249-250) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. แลกเปลี่ยนข่าวสาร (Information) ต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองต้องการทราบการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งได้ส่งลูกหลานมาเข้าเรียน

2. หากความร่วมมือจากชุมชน ทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนดียิ่งขึ้น และดังนั้นย่อมจะสามารถขจัดความคิดเห็นขัดแย้งระหว่างนโยบายของโรงเรียนกับความเชื่อถือหรือความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองในชุมชนนั้นได้

3. ป้องกันความเข้าใจผิด และป้องกันการถูกโจมตี หรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างไม่เป็นธรรมจากบุคคลที่ไม่เป็นมิตรต่อโรงเรียนหรือต่อบุคคลในโรงเรียน โดยเฉพาะครูใหญ่เอง

4. เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นคุณค่าทางการศึกษา และพยายามที่จะเรียนต่อไป ในเมื่อทราบจุดหมาย วิชาที่สอนในโรงเรียน ตลอดจนแนวทางที่จะประกอบอาชีพหรือจะเรียนต่อไป ในเมื่อจบออกจากโรงเรียนนั้นไปแล้ว

5. ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เพราะได้ทราบข่าวคราว ความเป็นไปและความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ

เอกชัย กี่ลุ่มพันธ์ (2526 : 315-316) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ ไว้ 6 ประการคือ

1. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ ประชาชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. เพื่อเป็นการแถลงหรือแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ โรงเรียนให้ประชาชนทราบ
3. ส่ง เสริมหรือชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่อง การ สัตการศึกษา
4. เพื่อขจัดปัญหาความไม่เข้าใจ ความขัดแย้งต่าง ๆ ที่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนมีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป
5. เพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน ว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และชุมชนควรรีด้วยความสนใจในการ สัตการศึกษาของ โรงเรียนด้วย
6. เพื่อสร้างความเชื่อถือ ความนิยม และความมั่นใจในโรงเรียนให้เกิดขึ้นใน หมู่ประชาชน

จากการกำหนดความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนของ นักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนคือ

- ✓ 1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน
2. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและบุคคลภายนอก รวมทั้งสถาบันต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
3. เพื่อแสวงหาความร่วมมือร่วมใจและสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ จากบุคคล ชุมชน และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. เพื่อสร้างความนิยมและความเชื่อถือแก่โรงเรียน และป้องกันแก้ไขความเข้าใจผิด ซึ่งจะทำให้ให้เกิดความเสียหายชื่อเสียงของโรงเรียน ✓

หลักการประชาสัมพันธ์

เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม เราจะใช้หลักการศักดิ์สิทธิ์เพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยอาศัยหลักการจัดประชาสัมพันธ์ในองค์การสถาบันต่าง ๆ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็น และความเหมาะสมของแต่ละสถาบันนั้น ๆ สหุภาคมการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (IPR) ได้อธิบายถึงหน้าที่และขั้นตอนในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์เป็นหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายบริหาร
2. เป็นการกระทำที่ต้องอาศัยการวางแผนและการกระทำอย่างต่อเนื่อง
3. เป็นการกระทำเพื่อสร้างสรรค์และดำรงไว้ซึ่งตามความเข้าใจอันดี
4. ใช้การสำรวจและวิจัยเพื่อประเมินประชาผล
5. การนำผลการวิจัยมาใช้พิจารณาตัดสินใจในการกำหนดแผนงาน
6. ใช้วิธีการ เผยแพร่กระจายข่าวสารสู่ประชาชน (วิรัช ลภรัตนกุล 2526 :

144-145)

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2514 : 177-178) ได้กล่าวถึงหลักการประชาสัมพันธ์ไว้

ดังนี้

1. มีเป้าหมายในการจัดการประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่

2. รู้สภาพจิตของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน
3. รับผิดชอบส่วนงานที่ตนทำอยู่ และนโยบายของรัฐบาล
4. รู้จักใช้เครื่องมือในงานด้านประชาสัมพันธ์
5. ยึดหลักความเชื่อมั่นความสุจริต เพื่อเป็นที่วางใจของคนทั่วไป
6. บุคคลและอุปกรณ์ที่ใช้ควรมีคุณภาพสูง เพื่อผลในการปฏิบัติงาน
7. ต้องกระทำต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอ
8. งานประชาสัมพันธ์ต้องกระทำโดยเปิดเผย
9. ต้องพยายามเข้าถึงบุคคลผู้ที่มีความคิดเห็นหรือการกระทำของเขาเป็นที่เชื่อถือของคนหมู่มาก ทั้งนี้เพื่ออาศัยการประชาสัมพันธ์ฝ่ายบุคคลเหล่านี้ไปสู่ชนหมู่มาก

ล่อต ดันตุ้มผล (2500 : 51) และวิรัช ลภีรัตนกุล (2526 : 145-148) ได้กล่าวถึงหลักการประชาสัมพันธ์ไว้สอดคล้องกัน 3 ประการคือ

1. การบอกกล่าวหรือชี้แจง เผยแพร่ให้ทราบ หมายถึงการแจ้งนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน และผลงานให้ประชาชนทราบ (To inform) และในด้านการให้ข่าวสารความรู้
2. การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด โดยถือหลักว่าการป้องกันไว้ก่อนดีกว่าการแก้ไข
3. การสำรวจประชามติ โดยการสำรวจวิจัยประชามติของประชาชน

หลักการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนนอกจากจะอาศัยหลักของการประชาสัมพันธ์องค์การสถาบันต่าง ๆ คือการบอกข่าวชี้แจง เผยแพร่ การป้องกันและการแก้ไขความเข้าใจผิด และการสำรวจประชามติแล้ว ยังต้องสร้างความนิยม (Good will) ให้แก่โรงเรียน แต่ความนิยมเหล่านี้จะต้องไม่เกิดจากการโฆษณาชวนเชื่อแต่จะต้องเกิดจากการทำความดี และการยึดถือคุณธรรมที่เป็นความจริง ซึ่ง วิทยุ โสณ สำนรร (2526 : 316) ได้เสนอหลักการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 6 ประการคือ

1. ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ และความตรงไปตรงมา
2. การติดต่อทุกชนิดให้เป็นในทางบวก คือไม่มุ่งการปฏิเสธข่าวเป็นหลัก แต่มุ่งสร้างข่าวดีเป็นประจำ
3. ดำเนินงานต่อเนื่องกันไปตลอดเวลาและตลอดปีโดยไม่หยุดยั้ง
4. พยายามสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่ลำก้างวง เฉพาะกลุ่มนี้กลุ่มนี้ เพราะถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน ดำเนินงานโดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ของประชาชน
5. ใฝ่ตัวพร้อมอยู่เสมอที่จะรับฟังความคิดและรับข้อเสนอแนะของประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสนใจกิจการของโรงเรียนมาพิจารณาปฏิบัติตามสมควร
6. ใช้วิธีการง่าย ๆ เป็นกันเองกับประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ คือไม่มีการถือเอาถือเรา หรือถือยศถือศักดิ์กับผู้ใด บรรดาเรื่องราวที่เสนอต่อประชาชนก็เป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตอง

ส่วน เอกชัย กี่ลุยพันธ์ (2527 : 216-217) ได้กล่าวถึงหลักการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่ของครูทุกคนในโรงเรียนที่จะต้องร่วมรับผิดชอบ ถึงแม้โรงเรียนจะมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรับหน้าที่จัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนแล้วก็ตาม
2. การประชาสัมพันธ์ต้องเป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3. โรงเรียนต้องรู้จักเลือกสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
4. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นงานที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษาและทุก ๆ ปี

5. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนถือว่าเป็นกระบวนการสองทาง (Two-Way Process) ดังนั้นโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนต้องรับฟังด้วยความเป็นธรรมและบริสุทธิ์ใจ

6. โรงเรียนสัปดาห์ให้มีการประเมินผลกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่ได้จัดขึ้นในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงวิธีดำเนินงานด้านนี้ต่อไป

แซคส์ (Sachs, 1966 : 281) ได้กล่าวถึงหลักในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้

6 ประการดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนต้องกระทำด้วยความซื่อสัตย์บริสุทธิ์ใจ และจะต้องเชิญให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับรู้อย่างใกล้ชิด

2. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนต้องมีโครงการที่เกิดจากความร่วมมือวางโครงการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โครงการเหล่านั้นไม่ควรจะจัดทำจากโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว

3. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการขาดตอน และมีการตรวจสอบความเห็นและความต้องการของประชาชนอย่างกว้างขวางในลักษณะที่เป็นปัจจุบันและทันต่อเหตุการณ์

4. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนต้องทำในลักษณะเชิงบวกโดยต้องคำนึงถึงว่าประชาชนไม่ชอบการโต้แย้งจากผู้อื่นมากนัก ต้องเปิดใจกว้างสำหรับการแสดงความคิดเห็น และต้องแสวงหาข้อเท็จจริงโดยปราศจากความลำเอียง และจะต้องทำทุกวิถีทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน

5. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนจะต้องตื่นตัวกับความต้องการของประชาชนอยู่เสมอ

6. พึงระลึกเสมอว่าการส่งข้อมูลข่าวสารจะต้องทำให้ผู้รับเข้าใจง่าย และเป็นเรื่องราวที่เป็นข้อเท็จจริง

จากหลักการประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังกล่าวข้างต้นอาศัยมาเป็นหลักในการจัด

กิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนที่จะต้องปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ
2. การจัดการกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนต้องอาศัยสื่อเพื่อเล่นข่าวสารเผยแพร่ข้อเท็จจริงของโรงเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งถือว่าเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง
3. การจัดการกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนจะต้องกระทำโดยต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา โดยมีนโยบายและโครงการทั้งในระยะสั้นระยะยาว ตลอดจนวิธีป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิดที่เป็นเหตุการณืที่เกิดขึ้นโดยฉุกเฉิน
4. มีการประเมินผลการจัดการกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีดำเนินงาน

วิธีดำเนินการจัดการกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เนื่องจากกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้นมีลักษณะเป็นโครงการ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย คินเดรดและคณะ (Kindred and others, 1976 : 10-27) ได้กำหนดขั้นในการวางแผนงาน (Program Planning) ในการจัดการกิจกรรมประชาสัมพันธ์ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดนโยบาย (Policy Development)
 2. การศึกษาชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูล (Understanding the Community)
- ทางด้านสังคมวิทยาของชุมชน ได้แก่
- 2.1 ขนบธรรมเนียมประเพณี (Customs and Traditions)
 - 2.2 คุณลักษณะของพลเมือง (Population Characteristics)
 - 2.3 ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels)
 - 2.4 การรวมกลุ่มคนในสังคม (Community Groups)
 - 2.5 ผู้นำของชุมชน (Leadership)
 - 2.6 สถานภาพทางเศรษฐกิจ (Economics Conditions)

2.7 โครงสร้างทางการเมือง (Political Structures)

2.8 การยึดเหนี่ยวของกลุ่มคนในสังคม (Social Tension)

2.9 ประวัติความสำเร็จของงานในชุมชน (Previous Community Efforts)

ในขั้นนี้จะสำรวจความคิดเห็นของประชาชนด้วย (Public Opinion)

3. การกำหนดเป้าหมายและยุทธวิธีในการจัดกิจกรรม (Goals and Strategies)

4. การใช้ขบวนการสื่อสาร (The Communication Process) ได้แก่ การใช้สื่อ
และสื่อสารมวลชน (The Mass Media)

5. การประเมินผล (Evaluation)

วีรชัย ลภีรัตนกุล (2526; 216-217) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานการ
ประชาสัมพันธ์ไว้ 4 ขั้นคือ

1. การวิจัยรับฟังความคิดเห็น (Research Listening)

2. การวางแผนและการตัดสินใจ (Planning Decision Making)

3. การติดต่อสื่อสาร (Communication Action)

4. การประเมินผล (Evaluation)

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2526 : 1-5) ได้กำหนดวิธีการจัดโครงการการ
ประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. การทำให้ประชาชนได้รู้จัก (Identifying the Public) โดยการ
เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประชาชนเหล่านี้

2. ความเข้าใจถึงปัญหาในการสัมพันธ์กับชุมชน (Defining Problems)
หมายถึงการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทราบลักษณะปัญหาและความต้องการ

3. การตั้งวัตถุประสงค์ (Formulating the Objectives) การตั้งวัตถุประสงค์
ของโรงเรียนนอกจากหาทิศทางแล้วยังต้องมุ่งหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. การเลือกวิธีการดำเนินการ (Selecting Means)

การเลือกวิธีการดำเนินการที่บรรลุผลให้สัมฤทธิ์ความมุ่งหมายของโครงการแต่ในระยะเริ่มแรกอาจจะยังไม่ได้ผลมากตามที่ปรารถนา ต้องคำนึงถึงบุคลากรและแหล่งวัสดุด้วย

5. การร่างแผน (Drafting the Plan) มีรายละเอียดที่จะต้องทราบได้

ง่ายและควรแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อคำติชมก่อนเสนอแผนงานต่อกรรมการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

จากวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์โรงเรียนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่ามีวิธีการดังนี้

1. การกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์โรงเรียน
2. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นการค้นหาข้อเท็จจริงด้วยการสังเกต รับฟังความคิดเห็น รวบรวมเอกสารจากสื่อมวลชนและหนังสือพิมพ์ และรวบรวมความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตลอดจนข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม
3. การกำหนดแผนและโครงการดำเนินงาน
4. ดำเนินงานตามโครงการโดยกระบวนการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง
5. ประเมินผลโครงการ

ลักษณะของกิจกรรมประจำสัปดาห์โรงเรียน

การจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์โรงเรียนนั้นมีส่วนประกอบที่แตกต่างไปจากการโฆษณาทางด้านธุรกิจตามที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน ในการจัดประจำสัปดาห์ของโรงเรียนนั้นจะต้องอาศัยกิจกรรมดำเนินไปในรูปโครงการ ซึ่งไม่ใช่งานประจำธรรมดาเพียงอย่างเดียว แต่ขณะเดียวกันการประจำสัปดาห์ก็เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหาร เพราะการประจำสัปดาห์เป็นส่วนหนึ่งของการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในอันที่จะเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและช่วยให้เกิดการประสานงาน (Coordination) ได้สะดวกและง่ายขึ้นเพราะบุคคลภายในและภายนอกหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและนโยบายของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ (นพพงษ์ บุญฉัตราดุลย์ 2526 : 3)

เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมประเภทบริการ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล ทั้งภายนอกและภายในสถาบัน การตัดประสาสัมพันธ์จึงต้องทำทั้งสองลักษณะ คือการตัดประสาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ซึ่งวิทยุ สำนรร (2526 : 316) ได้กล่าวถึง ลักษณะของกิจกรรมประสาสัมพันธ์ที่โรงเรียนควรจัดคือ

1. สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหมู่ครู โดยอาศัยแผนกการประสาสัมพันธ์โรงเรียน ประสานงาน
2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันและครู
3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครู กับผู้ปกครองของโรงเรียนให้เกิดขึ้น
4. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูให้เป็นศูนย์ประสานงานไมตรีสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู
5. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หรือประสาชนทั่วไปในท้องถิ่น คือพยายามให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นกิจกรรมทั่วไป กิจกรรม คำสนทนาและกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น
6. จัดตั้งคณะกรรมการประสาชนขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนใน ด้านต่าง ๆ
7. จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ของชุมชนขึ้นตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยให้โรงเรียน เป็นที่ตั้งสมาคมเหล่านั้น
8. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าสมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมาคมเกี่ยวกับครู และสมาคม เกี่ยวกับกิจกรรมหย่อนใจต่าง ๆ สำหรับประสาชน
9. จัดสิ่งต่อไปมีให้กลายเป็นสื่อสารไมตรีสัมพันธ์กับประสาชนคือ
 - ก. กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน
 - ข. สิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน
 - ค. สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์

ง. อุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา

จ. กิจกรรมและบริการพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน

10. สัตว์รายการต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งในด้านการศึกษา การอาชีพ และการหย่อนใจ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับประโยชน์โดยตรงบ้างตามสมควร

วิจิตร อาวะกุล (2526 : 266-267) กล่าวว่า งานและกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียนควรจัดทำในโรงเรียนคือ

1. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน โดยอาศัยวารสารภายใน การประชุมชี้แจง การประกาศ สัตกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา สังสรรค์ ฯลฯ

2. สร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนอื่น ๆ ในระหว่างครูทุกระดับ รวมทั้งกับนักเรียน ให้มีความสัมพันธ์อยู่เสมอและทุกคน

3. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการของโรงเรียน ครูกับผู้ปกครองของนักเรียนให้เกิดขึ้น โดยตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น เพื่อเป็นสิ่ง เชื่อมและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

4. ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมทั่วไป หรือพยายามให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือ หากชุมชนนั้นจัดขึ้นหรือร้องขอความช่วยเหลือ หรือการให้ใช้อาคารหรือบริเวณโรงเรียนจัดงาน ฯลฯ

5. จัดตั้งสมาคม ชุมชม สโมสรที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และจะต้องเอาใจใส่การดำเนินงานของสมาคมเหล่านี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วย เช่น สมาคมครู สมาคมศิษย์เก่า ชุมนุมที่เกี่ยวกับการศึกษา

6. ให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้สถานที่ของโรงเรียนบ้างตามสมควร เช่น ห้องประชุม สนามกีฬา บริเวณที่พักผ่อนนั่งเล่นตามสนามหญ้า สระว่ายน้ำ หรือให้ยืม เครื่องไม้ เครื่องมือบางอย่าง สัตกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมของชุมชน อ่างเก็บน้ำ ส้วม ฝักบัว อย่านำให้สัมผัสระยะตระหนี่ หวงแหนในเรื่องสถานที่ เครื่องไม้ เครื่องมือที่พอเอื้อเอื้อได้

7. ใช้ทรัพยากรของโรงเรียนที่ก่อให้เกิดสนับสนุนความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น
- ก. ใช้กิจกรรมของครู นักเรียน เสริมสนับสนุนกิจกรรมส่วนรวม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาความสะอาดปลอดภัย ฯลฯ
 - ข. สิ่งพิมพ์และวารสารต่าง ๆ บทความต้องไม่ทำลายความล้าสมัยแต่ช่วยเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และราบรื่นยิ่งขึ้น
 - ค. อุปกรณ์กีฬา โฉมทัศน์ สนาม บริเวณ ฯลฯ ให้มีโอกาสได้ใช้เพื่อความล้าสมัยและสัมพันธ์
 - ง. กิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนสามารถเอื้อเพื่อให้ได้
8. สัตกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาหรือเชิญชวนให้เข้ามาหรือรับประโยชน์โดยตรงบ้าง เช่น การเชิญชวนตักบาตรปีใหม่ งานรื่นเริง ประเพณี การฉายภาพยนตร์ การแสดงเพื่อความบันเทิง ฯลฯ เป็นโอกาสให้ครู นักเรียน ประชาชนได้พบกัน สัมพันธ์กันดีขึ้น
9. สัตตั้งผู้มีความรู้ประสบการณ์ในชุมชนเป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการอุปถัมภ์ กรรมการการศึกษาของโรงเรียน อาจจะเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียนก็ได้ โดยคัดเลือกจากชุมชนนั้น ๆ
10. สัตตั้งกลุ่มที่เป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเช่น
- ก. กลุ่มเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี คำสอน เช่น กลุ่มอาสาต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มกลสิกร กลุ่มคนหนุ่มคนสาวบำเพ็ญประโยชน์
 - ข. กลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น กลุ่มพ่อค้า แม่ค้า ศหบดี สหกรณ์ ฯลฯ
 - ค. กลุ่มเกี่ยวกับความรักชาติ เพื่อส่งเสริมความล้าสมัยป้องกันภัยของชุมชนและประเทศชาติ เป็นต้น

กลุ่มประชาชน จอห์นอี มาสตัน (John E. Marston, 1979 : 45) ได้แบ่งกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ไว้ 2 กลุ่มคือ "กลุ่มประชาชนภายใน (Internal publics) และกลุ่มประชาชนภายนอก (External publics)"

1. กลุ่มประชาชนภายใน (Internal Publics) คือกลุ่มบุคคลที่เป็นพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในองค์การสถาบัน ซึ่งมีความผูกพันกับองค์การสถาบันอย่างใกล้ชิด กลุ่มประชาชนภายในนั้นมีความสำคัญต่อองค์การสถาบันมาก" เพราะหากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชาชนภายในเป็นไปด้วยความราบรื่น กิจกรรมขององค์การสถาบันนั้นก็ย่อมประสบความสำเร็จ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารให้ดียิ่งขึ้นและส่งผลผูกพันไปถึงการประชาสัมพันธ์ภายนอกองค์การอีกด้วย" (วิรัช สิริรัตนกุล, 2526 : 193)

2. กลุ่มประชาชนภายนอก (External Publics) คือกลุ่มประชาชนที่อยู่ภายนอกสถาบัน วิรัช สิริรัตนกุล (2526 : 193-194) ได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

ก. กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับองค์การโดยตรง อันเนื่องมาจากนโยบายวิธีการดำเนินงานหรืออาจเกี่ยวข้องกันทางด้านผลประโยชน์หรือกิจกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่งของสถาบัน เช่นกลุ่มนักวิชาการ สื่อมวลชน เป็นต้น

ข. กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น คือกลุ่มประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกับองค์การสถาบันหรือสถานที่ ซึ่งสถาบันตั้งดำเนินการอยู่

ค. กลุ่มประชาชนทั่วไป คือกลุ่มประชาชนอื่น ๆ ซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับองค์การสถาบัน หรือได้รับประโยชน์โดยตรงจากสถาบัน

โรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมย่อมจะต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มประชาชน ทั้ง 2 กลุ่มเช่นเดียวกันคือ

1. กลุ่มประชาชนภายในโรงเรียนได้แก่ ครู คนงานภารโรง และนักเรียน

2. กลุ่มประชาชนภายนอกโรงเรียนได้แก่

ก. กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรงอันเนื่องมาจากนโยบายวิธีการดำเนินการและเกี่ยวข้องกันทางด้านผลประโยชน์ หรือกิจกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่งของสถาบัน เช่น สถาบันที่มีหน้าที่บังคับบัญชาโรงเรียน สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ซึ่งมีนโยบายวัตถุประสงค์และการดำเนินงานคล้ายคลึงกัน สมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า

ข. กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือชุมชนในท้องถิ่น

ค. กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่กลุ่มประชาชนสถาบันอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับโรงเรียนโดยตรง เช่นกลุ่มสมาคมวิชาชีพ ชมรมสโมสรต่าง ๆ

โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มประชาชนทุกกลุ่ม " เพราะการสร้างความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจดีต่อประชาชนทั่วไปย่อมเป็นผลดีต่อองค์กรเอง" วีรัช สิริรัตนกุล (2526 : 194)

ชม ภูมิภาค (2516 : 288-289) เห็นว่าโรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล 4 กลุ่มคือ

1. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยความสัมพันธ์กับนักเรียน
2. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยการติดต่อกับผู้ปกครอง
3. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยความร่วมมือกับชุมชน
4. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน

นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์ (2525 : 29) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 3 องค์ประกอบคือ

1. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในองค์กร (Personal Public Relations)
2. ความสัมพันธ์ต่อกลุ่มบุคคล (Relation with Groups)
3. เครื่องมือและช่องทางในการประชาสัมพันธ์ (Media of Communication)

จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชาชนที่กล่าวถึงทั้งสองกลุ่มนั้นคือกลุ่มประชาชนในองค์กรและกลุ่มประชาชนภายนอกองค์กรนั่นเอง

ส่วนคินเดรดและคละ (Kindred and others, 1976 : 105-177) ได้กล่าวถึงกลุ่มประชาชนที่โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์ด้วย คือ

1. นักเรียนและผู้ปกครอง (Pupils and Parents)
2. พนักงานและกลุ่มครู (Employees and Teacher Groups)
3. กลุ่มบุคคลในชุมชน (Community Groups) มีทั้งกลุ่มบุคคลโดยทั่วไป

และกลุ่มที่สนับสนุนโรงเรียนได้แก่

3.1 สหสมาคมผู้ปกครองและครู (Parents-teacher or home and school association)

3.2 กลุ่มบุคคลที่เป็นเพื่อนบ้านของโรงเรียน (Neighborhood associations)

3.3 กลุ่มที่ปรึกษา (Advisory groups)

3.4 สหสมาคมศิษย์เก่า (Alumni associations)

3.5 กลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups)

การศึกษากิจกรรมประจำสัมพันธ์โรงเรียนจึงต้องกระทำในลักษณะส่วนบุคคลและกลุ่มบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งอาจจะพิจารณาในรายละเอียดถึงวิธีการและกิจกรรมเพื่อการประจำสัมพันธ์ ซึ่งนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 4) ได้แบ่งประเภทไว้ดังนี้

ก. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในองค์กร (Personal Relations) หมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลแต่ละบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามี 4 ลักษณะดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน (Staff Relations)

ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครู คณาจารย์โรงเรียน ครูต่อครู ครูต่อคณาจารย์โรงเรียน และระหว่างคณาจารย์โรงเรียนด้วยกันเอง ความสัมพันธ์อันดีของบุคคลเหล่านี้มีส่วนในกรสร้างทัศนคติของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ชุมชนจะมีทัศนคติที่ดีหรือเลวต่อโรงเรียนขึ้นอยู่กับกระทำของโรงเรียนที่จะต้องทำให้บุคคลเหล่านี้เป็นตัวกลางที่จะอธิบาย นโยบายการทำงานทางด้านการศึกษาของโรงเรียนในทางที่ดีเพราะบุคคลเหล่านี้ต่างก็เป็นสมาชิกของชุมชน ย่อมมีโอกาสจะถ่ายทอดเรื่องราวของโรงเรียนไปสู่ชุมชนภายนอกโรงเรียน "ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีวุฒิ มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ของตนก็จะถ่ายทอดเรื่องราวในทางที่ดีและในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเกิดความแตกแยกหรือขัดแย้งกันแตกความสามัคคีไม่ร่วมมือช่วยเหลือนักเรียนก็จะกล่าวในทางร้ายของโรงเรียนไปสู่ชุมชน" (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2525 : 30) การนิทว่าร้ายกันของครู ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ การเอาเปรียบหลีกเลียง การรับผิดชอบ อัจฉริยะ แย่งพรรคแบ่งพวก ใช้วิธีการไม่ยุติธรรมเพื่อให้ตนเองได้รับความดีความชอบ พานักเรียนไปที่คนศึกษาโดยไม่สนใจว่าจะกระทบกระเทือนต่อวิชาคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างของความขัดแย้งของครูซึ่งมีผลต่อศรัทธาและความเชื่อมั่นของประชาชนทั่วไป (ชม ภูมิภาค 2516 : 297-298) ส่วน ดินแดนและคณะ (1976 : 138-140) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์ที่ไม่ดีของครูเกิดจาก

- 1) ขาดทิศทางในการบริหาร (Lack of Administrative Direction)
- 2) การปฏิบัติการสอนของครู (Instructional Practice)

ครูจะต้องเข้าใจในวิธีสอนและปรัชญาของการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

- 3) การปฏิบัติที่ขาดจรรยาบรรณของครู (Unethical Conduct)
- 4) การแบ่งงานรับผิดชอบ (Division Responsibility)

ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพความรู้ความสามารถหรือมากน้อยแตกต่างกัน

- 5) การเกาะกลุ่มกันของครู (Formation of Cliques) ได้แยก

ตัวออกไปเป็นกลุ่มย่อยตามความสนใจของแต่ละคนจนทำให้ขาดลักษณะความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Colleagues)

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลภายในในกลุ่มเพื่อนร่วมงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ช่ม ภูมิภาค (2516 : 297) และชัยยศ เรื่องลัทธิธรรม (2522 : 178) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "การประชาสัมพันธ์ภายนอกที่ดี ย่อมอยู่บนรากฐานของการประชาสัมพันธ์ภายในที่ดี"

จากการศึกษารายละเอียดของวิธีการปฏิบัติและการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของผู้ร่วมงานของ ช่ม ภูมิภาค (2516 : 297-299) นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์ (2525 : 30) คินเดรตและคณะ (1976 : 142-146) วิจิตร อวระกุล (2526 : 268-269) และภิญโญ สำธาร (2526 : 318-319) สรุปได้ดังนี้

- 1) สร้างความรู้สึกรักกันคิดให้เป็นเหมือนเพื่อนร่วมงาน (Colleagues)

โดยการยอมรับความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน

- 2) สร้างให้ผู้ร่วมงานเกิดความจงรักภักดี (Loyalty) และเกิดความ

สามัคคี (Unity) ภูมิใจที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถตามความถนัด เช่น การตั้งคณะกรรมการทำงานหรือกรรมการที่ปรึกษาของโรงเรียน (Internal Advisory Committee) เพื่อปฏิบัติงานจึง เป็นสิ่งที่พึงกระทำ

- 3) ให้มีคณะกรรมการกำหนดขอบเขตของงานโดยได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ (Division of Responsibility) อย่างเหมาะสมและยุติธรรม
- 4) จัดกิจกรรมยกย่องผู้ทำความดี โดยยอมรับในความสำเร็จของผู้ร่วมงานเหล่านั้น (Recognition of Accomplishments)
- 5) ให้เกียรติและยอมรับนับถือความสำเร็จของงานซึ่งกันและกันตลอดจนการรักษาสิทธิอันถูกต้องในงานที่สอน (Preserving the Right to Teach) ไม่ถูกเหยียดหยามซึ่งกันและกัน
- 6) การพิจารณาความดีความชอบมีหลักเกณฑ์ข้อมูลยุติธรรมเพื่อส่งเสริมผู้ทำความดีจะได้รับความดีความชอบพิเศษ ผู้ที่ไม่ได้รับความดีความชอบพิเศษก็ควรได้รับความเห็นอกเห็นใจและยกย่อง
- 7) ดูแลสวัสดิการและสิทธิอันพึงมีพึงได้สิทธิพิเศษตลอดจนผลประโยชน์ ก่อให้เกิดแก่ผู้ร่วมงานให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็ว ตลอดจนขจัดอุปสรรคปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและความเดือดร้อนอื่น ๆ ถ้าปฏิบัติได้
- 8) จัดสภาพการทำงานให้สะอาดสะดวก (Working Condition) เช่น ห้องพักครู การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเอกสารตำรา เพื่อสนองความต้องการของครูที่จะใช้ให้เพียงพอโดยที่ครูไม่ต้องซื้อเอง
- 9) จัดให้มีการพบปะสังสรรค์กันเป็นครั้งคราวตามโอกาสที่เหมาะสม เช่นในวันปิดภาคเรียน ปีใหม่, การปฐมนิเทศครูใหม่ (Orientation of New Teacher) การแข่งขันกีฬาระหว่างเพื่อนร่วมงาน
10. ระวังการปฏิบัติที่ผิดจรรยาบรรณ เช่น ฆนทาวาร้ายกันในหมู่ผู้ร่วมงาน
11. การจัดระบบการสื่อสารติดต่อที่ดี (Communication During Neotigation) ภายในโรงเรียน
12. จัดเอกสารสิ่งพิมพ์ (Internal Publication) ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของโรงเรียน ตลอดจนความรู้ในด้านข่าวสารภายนอกโรงเรียนในลุ่มที่เกี่ยวกับปฏิบัติงานของบุคลากร

13) สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือเมื่อโรงเรียนเชิญวิทยากร (Substitutive Teacher) หรือรับครูฝึกสอน (Intern Teacher) ใหม่มาทำการสอนนักเรียน หรือฝึกอบรม โรงเรียนควรจะสร้างบรรยากาศให้กับบุคคลเหล่านั้น เกิดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและศิษย์เก่า (Pupil and Alumni Relations) นักเรียน ศิษย์เก่าและสมาคมศิษย์เก่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้กับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนได้ทราบถึงสภาพของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับความร่วมมือหรือต่อต้านจากผู้ปกครองและศิษย์เก่า เหล่านี้สิ่งที่สำคัญคือ พฤติกรรมของโรงเรียนที่แสดงออกต่อนักเรียน คินเดรดและคณะ (1976 : 105) นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 30) และชม ภูมิภาค (2516 : 288-290) มีความสอดคล้องกันว่า ความประทับใจที่เด็กได้รับจากโรงเรียนคือ "พฤติกรรมการสอนการปกครอง ประสพการณ์ที่ได้รับจากการรู้จักครูใหญ่ การบริการของโรงเรียนในด้านสุขภาพอนามัย และความสะอาดต่าง ๆ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้นักเรียนจะนำไปบอกกล่าวแก่ผู้ปกครองและชุมชน" ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและศิษย์เก่าจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งนพพงษ์ กล่าวว่า มี 4 ประการคือ

1) บุคลิกภาพของครู มีอิทธิพลต่อแนวความคิด และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน นักเรียนจะชอบครูที่เข้าใจความต้องการของเด็กมีความเป็นกันเองและช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงใจ การทำให้นักเรียนได้ยอมรับนับถือบุคลิกภาพของครู (Respect of Personality) จะช่วยให้เป็นสิ่งเร้าในการเรียนและสร้างความร่วมมือร่วมใจแก่ครูและนักเรียนเป็นอย่างดี (คินเดรดและคณะ {1976 : 106})

2) ระเบียบและกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ระเบียบของโรงเรียนจะต้องไม่ขัดกับธรรมเนียมประเพณีและความนิยมของชุมชนก่อนออกระเบียบควรมีการหยั่งเสียงเพื่อให้ได้รับการยอมรับ การเปลี่ยนแปลงต้องกระทำอย่างมั่นคงและยุติธรรม

3) หลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร ต้องจัดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และความต้องการของผู้เรียน

4) การปฏิบัติและการใช้อำนาจของครูต่อนักเรียน โดยพิจารณาจากสิ่ง

ต่อไปนี้

- (1) ให้การยอมรับนับถือต่อบุคลิกลักษณะของเด็กทุกคนเหมือนกัน
- (2) ระมัดระวังในปัญหาส่วนตัวและปัญหาทางวิชาชีพของครู อย่าให้ขัดกัน
- (3) ระวังอย่าให้เกิดความลำเอียง
- (4) การลงโทษทางความประพฤติและวินัยนักเรียน ทำให้เหมาะสม
- (5) เตรียมการสอนอย่างดี
- (6) ใช้วิธีการสอนให้เหมาะสม
- (7) ระมัดระวังในเรื่องประเด็นความขัดแย้ง เป็นกรณี
- (8) ให้การบ้านอย่างเหมาะสม
- (9) การให้คะแนนอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- (10) จัดการสอนให้ถูกต้อง ตามเวลาและเนื้อหาที่จะสอน
- (11) ระมัดระวัง เรื่องการให้เด็กตกหรือเด็กได้พิจารณาด้วยความถูกต้อง

และยุติธรรม

คินเดรดและคณะ (1976 : 109-113) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่โรงเรียนควรจัดทำ

ให้นักเรียนเพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียนคือ

- 1) การบริการ ได้แก่ ห้องสมุด (Library) โรงอาหาร (Cafeteria)
บริการทางแพทย์ (Medical Center) การอำนวยความสะดวกของสำนักงานโรงเรียนหรือ
ห้องธุรการ (School Office) การเดินทาง (Transportation)
- 2) จัดการสำรวจความต้องการและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ
สื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) เช่น สำรวจความคิดเห็นด้วยแบบ
สอบถาม สัตว์ปัญหา การแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทราบ
- 3) การจัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาของนักเรียน (Student Advisory
Committee) เพื่อเสนอเรื่องราวและความคิดเห็นความต้องการให้โรงเรียนทราบ

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับครูและโรงเรียนควรกระทำในสิ่งต่อไปนี้

- 1) ติดตามความก้าวหน้าเคลื่อนไหวของศิษย์เก่า
- 2) เมื่อศิษย์เก่ามาขอความช่วยเหลือ ทางโรงเรียนควรอำนวยความสะดวก

เช่น ขอใบสุทธิ ใบรับรอง

- 3) ให้โอกาสศิษย์เก่ามาจัดงานชุมนุมที่โรงเรียน
- 4) เชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จมาสนทนากับครูหรือนักเรียน
- 5) เมื่อมีงานหรือกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ก็เชิญศิษย์เก่ามาร่วม
- 6) ติดตามภาพศิษย์เก่าของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าในหน้าที่

การงานให้นักเรียนปัจจุบันได้ทราบและยึดถือเป็นแบบอย่าง

- 7) ครูใหญ่หรือครูหาโอกาสเยี่ยมเยียนศิษย์เก่าบ้างเมื่อมีโอกาส
- 8) ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา เมื่อได้รับการขอร้องจากศิษย์เก่า
- 9) สนับสนุนให้จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าขึ้น
- 10) ชักจูงให้มาหาความรู้เพิ่มเติมถ้าโรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพ
- 11) ส่งข่าวสารความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ทราบเป็นประจำถ้ามีงบประมาณ

ทำได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและโรงเรียน (Parent Relations)

คินเดรดและคณะ (1976 : 123-124) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับโรงเรียนไว้ว่า

"ผู้ปกครอง เป็นผู้ที่ทราบข้อมูลข่าวสารของนักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งครูสามารถที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนได้ และในขณะเดียวกันครูก็พอจะทราบทัศนคติและความนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นสิ่งหนึ่งที่โรงเรียนจะแสวงหาความร่วมมือร่วมใจเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน" นพพงษ์

บุญจิตราตุลย์ (2525 : 72) ได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือของผู้ปกครอง

ไว้ดังนี้

- 1) สร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง
- 2) ครูมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ปกครองในอาชีพต่าง ๆ ไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้ปกครอง

ยากจน

- 3) ให้ทราบนโยบายและระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนอย่างชัดเจน
- 4) จัดบริการด้านสวัสดิการนักเรียนให้ดี

กิจกรรมที่โรงเรียนควรดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจากการศึกษารายละเอียดตามที่กินเดรดและคณะ (1976 : 123-131) และ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 32) สรุปได้ดังนี้

- 1) การออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง เมื่อมีโอกา
- 2) รายงานความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ แจ้งเรื่องทางที่ดีให้ทราบบ้าง ไม่ใช่แจ้งแต่ปัญหาและความเลวร้ายของนักเรียน
- 3) เชิญผู้ปกครองมา เยี่ยมเยียนโรงเรียนในโอกาสที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนและโรงเรียน
- 4) จัดการประชุมผู้ปกครองในโอกาสอันควร เป็นครั้งคราว
- 5) ส่งข่าวสาร จดหมายข่าว แจ้งความเคลื่อนไหวก้าวหน้า หรือเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนให้ทราบ
- 6) จัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนและเชิญผู้ปกครองมา เยี่ยมชม
- 7) เชิญผู้ปกครองที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่เด็ก
- 8) เชิญผู้ปกครองมา เยี่ยมเยียนชมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น กีฬาละครหรือดนตรี
- 9) จัดให้มีวัน "คุยกับครู" โดยเชิญผู้ปกครองมาสนทนากับครูประจำชั้นอย่างน้อย เทอมละครั้ง
- 10) ผลักดันให้เกิดสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในชุมชนกับครูและโรงเรียน (Community Relations) ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องให้ความสนใจ เช่นเดียวกับกลุ่มบุคคลภายในโรงเรียน โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้เพราะ "ชุมชนเป็นผู้กำหนดการดำเนินงานของโรงเรียน ความพยายามที่จะแยกโรงเรียนออกจากชุมชนจึงเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง และจะนำความยุ่งยากไปสู่โรงเรียนและเด็ก ชุมชนและโรงเรียนจึงแยกจากกันไม่ได้" (เจมส์ ซี โคนแนท อังใน Merle Sumption, 1966)

และดักลาส (Douglas, 1965 : 85) กล่าวว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเนื่องมาจาก

1. การลงทุนทางการศึกษาสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (Increased costs)
2. การเปลี่ยนแปลงในการจัดการมัธยมศึกษา (Changing in secondary education) ทำให้ประชาชนต้องการที่จะทราบถึงความเปลี่ยนแปลงและมักจะปฏิเสธความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น ๆ ผู้บริหารและนักการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้โรงเรียนมีความใกล้ชิดกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับชุมชน และได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3. การวิพากษ์วิจารณ์โรงเรียน (Criticism of the schools)

โรงเรียนถูกวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องหาทางผูกมิตรกับชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน

ส่วนสมาคมการวิจัยการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Society for Study of Education, 1964 : 3) ได้กล่าวถึงความร่วมมือระหว่างประชาชนและโรงเรียนเพื่อสร้างคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่โรงเรียนไว้ว่า

โดยสภาพปกติทั่ว ๆ ไป ผู้ปกครองของนักเรียนจะสนใจในการศึกษาของบุตรหลานของตน ผู้ปกครองเหล่านั้นต้องการจะทราบว่าใครคือผู้สอนนักเรียน และสอนอะไรให้แก่เด็ก และได้รับผลดีหรือไม่อย่างไร トラバได้ที่ผู้ปกครองเหล่านั้นยังเชื่อว่า การดำเนินงานของโรงเรียนยังเป็นไปด้วยดีประชาชนก็จะไม่วิพากษ์วิจารณ์โรงเรียน แต่ถ้าผู้ปกครองเหล่านั้นเกิดความสงสัยไม่แน่ใจในความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนซึ่งมีผลกระทบต่อเด็กของเขาเหล่านั้น ประชาชนเหล่านั้นจะแสดงออกด้วยการวิพากษ์วิจารณ์โรงเรียนอย่างเต็มที่และจะไม่เป็นผลดีแก่โรงเรียนเลย

สตูป, แรฟเฟอร์ต และจอห์นสัน (Stoops, Rafferty and Johnson, 1978 : 271) กล่าวว่า "โรงเรียนกับชุมชนจะต้องมีความเกี่ยวข้องกันในฐานะที่โรงเรียนเป็นผู้รับใช้และเป็นผู้นำชุมชน"

ถนอม มากะพันธ์ (2516 : 54) กล่าวว่า โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ โรงเรียนตั้งอยู่โดยไม่มีชุมชนอยู่ก็ไม่สามารถตั้งอยู่ได้ เพราะไม่มีคนเรียน แต่ถ้ามีแต่ชุมชนไม่มีโรงเรียน การรับการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ก็ไม่มี โรงเรียนจะดำเนินการโดยโดดเดี่ยวโดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ในท้องถิ่นไม่ได้

ตามความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อแสวงหาความร่วมมือร่วมใจระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในฐานะผู้รับใช้และผู้นำชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ดักลาส (1965 : 85-88) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. นักเรียน (The students) เป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ของโรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนและคนในชุมชนจะรับฟังข่าวสารของโรงเรียนจากบุตรหลานซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนนั้น ๆ นักเรียนจึงมีบทบาทที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนควรจะต้องหาความร่วมมือจากนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้ประชาชนมามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
2. สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ (Publications) โรงเรียนควรจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ของโรงเรียนหรือสิ่งข่าวของโรงเรียนไปลงหนังสือพิมพ์
3. การประชุมพบปะหารือ (Face-to face conferences) ถือว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวไปด้วยโรงเรียนควรจัดให้มีวันเยี่ยมโรงเรียน (School visitation day) และคืนเยี่ยมโรงเรียน (School visitation night).
4. การดำเนินชีวิตในชุมชนของนักการศึกษา (Community life of educators) ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์จะต้องดำเนินวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับคนในชุมชน

5. ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน (Participating) โดยไม่จำกัดลักษณะอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีอาชีพรายได้ค่อนข้างต่ำจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลเหล่านั้นด้วย

6. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่และการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน (Adult education and use building) เพื่อตอบสนองผู้พลัดโอกาสทางการศึกษาหรือมีความจำเป็นบางประการไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ไม่ควรละมุ้งเฉพาะการจัดการศึกษาแก่นักเรียนในวัยเด็กเพียงอย่างเดียว

7. การร่วมมือกับผู้ปกครองในการจัดทำข้อมูลเพื่อลงทะเบียนนักเรียน (Cooperation with parents in the matter of students' school record) เพื่อให้ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมรับรู้ข้อเท็จจริงและให้ข้อเท็จจริงแก่โรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนของนักเรียน

นาฏเจสียว ลุ่มาวงค์ (2517 : 2) กล่าวว่า การที่โรงเรียนกับชุมชนจะร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชนอาจทำได้โดยวิธีการต่อไปนี้

1. จัดให้มีกรรมการโรงเรียนโดยเลือกตั้งจากประชาชน
2. เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนนอกเวลาเรียน หรือในวันหยุด เช่น เป็นที่สอนหนังสือผู้ใหญ่ เป็นที่ประชุมหรือจัดงานพิธีการต่าง ๆ เป็นต้น
3. จัดหลักสูตรของโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ความรู้ของนักเรียนมีความหมายมากขึ้น สามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ต้องใช้อุปกรณ์ สื่อมวลชน และแหล่งวิชาต่าง ๆ ในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอน เท่ากับเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในขณะเดียวกัน
4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งจะช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทกับทางโรงเรียน เช่น การจัดนิทรรศการต่าง ๆ จัดแสดงละครประจำปี แข่งขันกีฬานักเรียน ให้บริการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียน เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมของสังคม

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 32-33) ได้เสนอแนะการสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับประชาชนไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มาใช้บริการของโรงเรียน เช่น บริเวณสถานที่
จัดงานมงคลต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
2. สืบหาความต้องการทางด้านการศึกษาของประชาชนเป็นครั้งคราว
3. เมื่อมีกิจกรรมของโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมด้วย โดยจัด
ที่นั่งให้กับประชาชนอยู่คนละข้างกับครู โดยเลื่อมหน้ากัน
4. เชิญประชาชนที่มีความสามารถในชุมชนมาให้ความรู้กับนักเรียนหรือพานักเรียน
ไปเยี่ยมเยียนโรงงาน ลานไร่ หรือสถานที่ทำงานที่จะเป็นโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาโดยตรง
5. ชักจูงให้มาร่วมงานเป็นกรรมการต่าง ๆ ในกิจกรรมของโรงเรียน
6. เปิดโอกาสให้ใช้บริเวณโรงเรียนมาแสดงผลภัณฑ์หรือผลิตผลเพื่อเผยแพร่และ
จำหน่ายกันเองในราคาถูก
7. ครูและโรงเรียนร่วมกิจกรรมและพิธีการต่าง ๆ ของชุมชนในโอกาสสำคัญ ๆ

✓ จากวิธีการที่นักวิชาการ เสนอแนะวิธีสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนสรุปได้ดังนี้

1. สืบหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสารในด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง
เพื่อเป็นข้อมูลของโรงเรียน โดยพยายามออกไปสัมผัสกลุ่มชนให้มากที่สุดทุกสาขาอาชีพ
2. ส่งข้อมูลข่าวสาร และการเคลื่อนไหวการดำเนินงานของโรงเรียนให้ประชาชนใน
ชุมชนทราบและขณะเดียวกันก็รับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโรงเรียนด้วย
3. การจัดบริการ เพื่อให้ความรู้ทางวิชาชีพ วิชาการ หรือการจัดการศึกษาผู้ใหญ่
เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา
4. พยายามให้โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนและโรงเรียน
ร่วมกัน

ข. ความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล (Relation with Groups) ในชุมชนต่าง ๆ และในสถาบันองค์การทั้งหลายที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจะมารวมกลุ่มตามความสนใจหรือตามลักษณะอาชีพ เพื่อพิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ในกลุ่มของตนหรือเพื่อเสาะแสวงหาความรู้ในสาขาวิชานั้น การรวบรวมกลุ่มดังกล่าวเมื่อมีจำนวนมากขึ้นจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการดำเนินงานของสถาบัน (Sumption 1966 : 11) โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งย่อมต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มบุคคลที่รวมกันเช่นนั้นจึงเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

คินเดรดและคณะ (Kindred and others 1976 : 158-160) ได้เสนอแนะวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลในชุมชน (Community Groups) ไว้ว่า

1. ต้องสำรวจเพื่อหาข้อมูลของกลุ่มบุคคลในชุมชน
2. จำแนกกลุ่มประชาชน (Community Groups) ที่น่าสนใจได้แก่
 - 2.1 กลุ่มประชาชน (Civic Groups) ที่รวมตัวกันเพื่อบริการสังคม เช่น สโมสรไลออนส์ สโมสรโรตารี ฯลฯ
 - 2.2 กลุ่มวัฒนธรรม (Cultural Groups) พบมากในสาขาดนตรี ศิลปะ สถาปัตยกรรม นักแสดงละคร นักรรณกรรม ฯลฯ
 - 2.3 กลุ่มเศรษฐกิจ (Economic Groups) ได้แก่กลุ่มกรรมการสมาคมการค้า (Chamber of Commerce) ฯลฯ
 - 2.4 กลุ่มข้าราชการ (Governmental)
 - 2.5 กลุ่มการเมือง (Political) หรือพรรคการเมือง
 - 2.6 กลุ่มวิชาชีพ (Professional) เช่น นักกฎหมาย แพทย์ ทันตแพทย์ กลุ่มนี้สนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนได้ดี
 - 2.7 กลุ่มศาสนา (Religious)
 - 2.8 กลุ่มข้าราชการบำนาญ หรือคนงานที่ออกจากงานมาแล้วเพราะสูงอายุ (Retired Groups)
 - 2.9 กลุ่มเยาวชน (Youth)

กลุ่มบุคคลเหล่านี้จะรวมตัวกันในรูปของชมรมสโมสร สมาคม ฯลฯ ถ้ามีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีก็จะเป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

จากการศึกษารายละเอียดที่ คินเดรดและคณะ (1976 : 160-169) และนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2526 : 4) สรุปได้ว่ากลุ่มบุคคลที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 4 กลุ่มคือ

1. ความสัมพันธ์กับสมาคมผู้ปกครองและครูกับโรงเรียน (Parant Teacher Associations)โรงเรียนส่งเสริมให้จัดกิจกรรมดังนี้

- 1.1 อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ตั้งของสมาคม
- 1.2 สนับสนุนให้ครูร่วมงานกันกับสมาคม
- 1.3 จัดให้มีการอภิปรายทางวิชาการโดยให้สมาคมเป็นผู้จัด
- 1.4 ให้สมาคมได้มีโอกาสช่วยเหลือในด้านสุขภาพของเด็ก
- 1.5 ให้สมาคมได้จัดหาเงินทุนให้กับเด็กที่ยากจนขัดสน แต่ความประพฤติดี
- 1.6 มีการแข่งขันกีฬาระหว่างสมาชิกสมาคมผู้ปกครองกับครู
- 1.7 จัดให้มีการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กและการดำเนินงาน

บริหารของโรงเรียน

- 1.8 จัดให้มีการช่วยเหลือกันในกลุ่มสมาชิก เช่น การจำหน่ายสินค้าในราคาถูก

เป็นต้น

- 1.9 เชิญสมาชิกสมาคมเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนและของ

โรงเรียน

- 1.10 ให้สมาคมมีบทบาทในด้านการจัดสอนวิชาชีพต่าง ๆ หรืองานศิลปะ

วัฒนธรรมในโรงเรียน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการการศึกษากับโรงเรียน (Citizen Advisory Commitee) ควรให้มีกิจกรรมและดำเนินการดังนี้

- 2.1 ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายทางการศึกษาของ

โรงเรียน

- 2.2 ให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนงานของโรงเรียน
- 2.3 สนับสนุนให้หาทางช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการเงิน
- 2.4 เคารพในความคิดเห็นที่มีเหตุผลและจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของคณะกรรมการ
- 2.5 เปิดโอกาสให้คณะกรรมการแสดงออกในงานสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. ความสัมพันธ์กับสมาคมต่าง ๆ ในชุมชนหรือกลุ่มอิทธิพลในชุมชนกับโรงเรียน

(Organized Community Groups) ผู้บริหารและครูจำเป็นจะต้องทราบและมีความเข้าใจเกี่ยวกับสมาคมต่าง ๆ และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อหาทางดึงมาให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น สโมสรโรตารี โลออนส์ ลูกเสือชาวบ้าน สภาศาตบาล การสร้างความเข้าใจ ควรเป็นกระบวนการสองทางคือ โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนทางหนึ่ง และในทางกลับกันโรงเรียนก็ให้บริการทางด้านอาคารสถานที่และความร่วมมือช่วยเหลือบริการในกิจกรรมของสมาคม

4. ความสัมพันธ์กับสมาคมทางวิชาชีพครู (Educational Associations) เช่น

ครูสภา สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมคณิตศาสตร์ สมาคมครูวิทยาศาสตร์ สมาคมพลศึกษาสุขภาพและันทนาการ ฯลฯ ความสัมพันธ์สร้างได้โดย

- 4.1 สนับสนุนให้ครูเป็นสมาชิกของสมาคม
- 4.2 ร่วมเป็นคณะกรรมการของสมาคม
- 4.3 รับวารสารของสมาคม
- 4.4 ร่วมการประชุมทางวิชาการของสมาคม
- 4.5 เขียนบทความให้กับสมาคม
- 4.6 ขอความร่วมมือในการจัดการอบรมจากสมาคมหรือเชิญวิทยากรจาก

สมาคมให้ความรู้กับครู

- 4.7 บริการสถานที่ในโอกาสที่สมาคมจะมาขอใช้จัดกิจกรรม
- 4.8 ประกาศปัญหาการบริหารหรือการปฏิบัติงานกับสมาคม เป็นต้น

เครื่องมือและสื่อในการประชาสัมพันธ์

ในการสัทธิกรรมการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้นนอกจากจะคำนึงถึง ลักษณะ กิจกรรม กลุ่มประชาชนแล้วหัวใจที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือ การสื่อสาร (Communication) หรือช่องทางที่จะเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งนี้เพราะการสื่อสารเป็นพื้นฐานของการทำงานในด้านการประชาสัมพันธ์ (บำรุงสุข สีหอำไพ 2526 : 174)

เครื่องมือและสื่อในการประชาสัมพันธ์ วิทย์ คิวคริยานนท์ (2514 : 166-177) ได้กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ไว้ 8 ประเภทคือ ลมปาก เอกสาร หนังสือพิมพ์ ภาพและภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ปาฐกถา และการแสดง พิธีกรรม (Exhibition) และไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2522 : 104-105) ได้กล่าวถึงการใช้สื่อในการติดต่อสื่อสารเผยแพร่เพื่อการประชาสัมพันธ์ไว้คล้ายคลึงกับของ วิทย์ คิวคริยานนท์ คือการใช้คำพูด สิ่งพิมพ์ภาพโฆษณา ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ นิทรรศการ ส่วนวิจิตร อวารกุล (2526 : 113-115) ได้แบ่งประเภทของสื่อโดยพิจารณาจากรูปแบบของสื่อเป็นหลักแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. ประเภทสื่อคำพูดลมปาก (the spoken word oral communication)
2. ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ (the printed word)
3. ประเภทแสงและเสียง (light and sound)
4. ประเภทกิจกรรม (activities)

1. ประเภทสื่อคำพูดลมปาก คำพูดได้แก่ การพูดจากับประชาชนและผู้มาติดต่อในโอกาสต่าง ๆ เช่น การพูดโทรศัพท์ การติดต่อ การอบรมการบรรยาย การปาฐกถา การให้โอวาท การประชุมอภิปรายต่าง ๆ การประชุมชี้แจง การพบปะเยี่ยมเยียน ฯลฯ ลมปากเป็นเครื่องมือที่เก่าแก่ทันเวลาประหยัดได้ผล และเหมาะสมกับหมู่คนที่อ่านหนังสือไม่ออกหรือไม่ชอบอ่านหนังสือ การใช้ภาษาท่าทาง (Non Verbal Communication) ก็เป็นการใช้สื่อที่ได้รับผลดีมีประสิทธิภาพขึ้น เพราะการสื่อสารในสิ่งแรกคือท่าทาง (บำรุงสุข สีหอำไพ 2526 : 175)

2. ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ (The Printed Words) ประเภทสื่อสารสิ่งพิมพ์ อาจแบ่งตามลักษณะงานประชาสัมพันธ์ได้ 3 แบบใหญ่ ๆ (type) ด้วยกันคือ

ก. สื่อสัมพันธ์ภายใน (Internal Publication) เป็นหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ที่ใช้ เป็นสื่อสารสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน ประเภทหน่วยงานสัมพันธ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ สัมพันธ์ใช้ถ้อยคำสำนวนแบบกันเองในหน่วยงาน คนในหน่วยงานด้วยกันจึงจะอ่านในบางคอลัมน์ เข้าใจ เป็นสื่อที่รู้สึกเข้าใจหน่วยงาน และมักจะแจกให้เฉพาะเจ้าหน้าที่ภายใน เป็นหนังสือพิมพ์ หรือวารสารในหน่วยงาน เรียกว่า (house or home journal)

ข. สื่อสัมพันธ์ภายนอก (External Publication) เป็นหนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์ที่ใช้ เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับบุคคลภายนอก ลักษณะวิธีการเขียนเป็นทางการ และระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำ ภาษา สำนวน มากกว่าหนังสือประเภทสื่อสัมพันธ์ภายใน การ จัดทำารุปรณีต และขนาดมาตรฐานของหนังสือโดยทั่วไป

ค. สื่อสัมพันธ์แบบผสม (Combination Internal and External) บางหน่วยงานจะด้วยมีวัตถุประสงค์ในการประหยัดหรือด้วยเหตุผลใดก็ตาม จัดทำวารสารให้มี ลักษณะของสื่อสัมพันธ์ได้ทั้งภายนอกและภายในผสมกัน ใช้เพื่อสื่อสารสัมพันธ์ทั้งภายในภายนอก ในเวลาเดียวกัน

สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ถ้าแบ่งตามลักษณะเฉพาะแต่ละชนิดโดยทั่วไปได้ดังนี้

1) แผ่นปลิว (leaflets) หรือที่เรียกว่า ใบปลิว มีลักษณะเป็นเอกสาร แผ่นเดี่ยว อาจมีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่แผ่นยาว ครึ่งแผ่น หรือแผ่นเล็ก ไม่พับ บางครั้งก็เรียกว่าแผ่นประกาศ การทำแผ่นปลิวต้องใช้เทคนิคพิเศษเพื่อจูงใจให้ผู้รับสนใจที่จะอ่านและเมื่ออ่าน แล้วบังเกิดความรู้ ความเข้าใจและคล้อยตาม

2) แผ่นพับ (folders) หรือแผ่นปลิวพับ มีลักษณะคล้ายแผ่นปลิว เป็น เอกสารแผ่นเดี่ยวแต่พับให้เป็นรูปต่าง ๆ อาจพับสอง พับสาม พับสี่ ออกแบบ จัดหน้า ให้ดึงดูด ความสนใจ มักไม่เย็บกลางเล่ม บางทีก็เรียกว่าแผ่นปลิวพับ

3) หนังสือเผยแพร่เล่มเล็ก ๆ (pamphlets) เป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ คล้ายกับแผ่นพับ (folders) มีหน้ามากกว่าแผ่นพับ แต่มักมีจำนวนหน้าไม่เกิน 10 หน้า เป็น หนังสือเล่มเล็กบาง ๆ และมักจะเย็บกลางเล่ม

- 4) เอกสารแนะนำประกอบ (brochures) เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่ง คล้าย (pamphlets) แต่มีลักษณะการอธิบาย รายละเอียด เป็นคู่มือและสิ่งของ วิธีการหรือเรื่องราวกับหน่วยงาน กิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าการแนะนำอาชีพ
- 5) หนังสือเวียน (circular letters) เป็นจดหมายเหตุจาก ต้นตอข่าวเพื่อแจ้งไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้พิมพ์แผ่นเดียวเป็นการประหยัด เรียนกันอ่านหรือ รับทราบแต่ปัจจุบันการพิมพ์จดหมายเวียนนี้แฉกจึงมีลักษณะเป็นแผ่นปลิวไป
- 6) จดหมายติดต่อ (correspondence) เป็นหนังสือหรือจดหมายติดต่อ โต้ตอบ สอบถาม ฯลฯ หรือเป็นจดหมายถึงพนักงาน คนงาน หุ่นยนต์ ผู้ร่วมงาน
- 7) หนังสือพิมพ์กำแพง (wall street journal wall newspaper) มักจัดทำแผ่นป้ายขนาดใหญ่ เขียนข่าวที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก เขียนตัวหนังสือขนาดสูงตั้งแต่ 2 นิ้วฟุตขึ้นไป มีข่าวประกาศอะไรก็เข้ามาเขียนให้คนยืมอ่าน มีพาดหัวข่าวคล้ายกับหนังสือพิมพ์ ขนาดใหญ่
- 8) เอกสารเผยแพร่ (bulletin) หมายถึง หนังสือของหน่วยงานที่พิมพ์ ออกเผยแพร่เกี่ยวกับเรื่องราวกิจการทั่ว ๆ ไปของหน่วยงาน หรือเรื่องอื่น ๆ ทั่วไป
- 9) หนังสือต่าง ๆ (books) เป็นเอกสารที่จัดทำเป็นเล่มหนังสือทั่ว ๆ ไปเพื่อรายงานความก้าวหน้าหน่วยงานหรืออื่น ๆ
- 10) หนังสือเล่มเล็กหรือจุลสาร (booklets) เป็นแบบลักษณะของหนังสือ ที่ทำให้มีขนาดเล็กหนาประมาณ 2-20 หน้า เพื่อสะดวกในการถือหรือค้น หรือเพื่อให้ดึงดูดความ สันใจแปลก ฯลฯ
- 11) แผ่นโฆษณา (poster) เป็นแผ่นแจ้งข่าวย่อ ๆ เป็นการกระตุ้นให้คน สันใจ เตือนความทรงจำให้เข้าประชุมไปร่วมรายการต่าง ๆ ไม่นิยมเขียนรายละเอียดมาก ควรมีลักษณะเมื่อคนเพียงผ่านไปก็สามารถอ่านเข้าใจข้อความทั้งหมด อาจทำด้วยกระดาษไม้อัด หรือผ้า ตามลักษณะที่ต้องการ

12) หนังสือพิมพ์ฉบับพิเศษ (newspaper supplement) เป็นวิธีการที่หน่วยงานจัดขอหน้าพิเศษของหนังสือพิมพ์ อาจเป็น 1-2 หน้า หรือทั้งเล่ม หรือเป็นใบแทรกหรือหนังสือพิมพ์แทรกเป็นฉบับพิเศษ (sunday supplement) เพื่อเผยแพร่กิจการของหน่วยงาน

13) หนังสือภาพ (photo books) เป็นหนังสือที่มีส่วนมากเป็นภาพเพื่ออธิบายเรื่อง อาจมีคำอธิบายบ้างเล็กน้อย ส่วนมากเป็นภาพ ควรให้ภาพที่มีคุณภาพดีและพิมพ์อย่างดี

14) นิตยสาร (journals) เป็นหนังสือที่ออกประจำของหน่วยงาน อาจเป็นรายเดือน ราย 2-3 เดือน เป็นการเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าวิชาการในสาขางาน ตลอดจนประกาศต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มักจะมีลักษณะเป็นรูปเล่มกระหัดรัดแล้วทนทานกว่าหนังสือพิมพ์

15) หนังสือคู่มือ (handbooks) เป็นหนังสือคู่มือในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ข้าราชการ แล้วแต่ลักษณะงาน อาจมีเรื่องเกี่ยวกับระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน - หรือรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือหรือสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ

16) แฟ้มหรือหนังสือคู่มือสำหรับแจกผู้สื่อข่าว (press kits) คือ การจัดการทำแฟ้มขนาดกระหัดรัด เพื่อใส่รายละเอียดข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยงาน เพื่อให้สื่อมวลชนนักหนังสือพิมพ์ได้นำไปเผยแพร่ ซึ่งผู้รับผิดชอบงานด้านนี้จะต้องติดตามศึกษาข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

17) หนังสือรายงานประจำปี (yearbooks annual reports) เป็นหนังสือรายงานหรือสรุปผลงานในรอบปีที่ได้ปฏิบัติมาว่าได้ทำอะไรบ้าง มีความก้าวหน้าหรือมีข้อเสนอแนะ ข้อสังเกตอย่างไรบ้าง

นอกจากสิ่งพิมพ์ 17 ประเภทดังกล่าวแล้ว ลู่ข่าวดี สุภโตষะ (2522 : 40-42) ได้กล่าวว่ายังมีสิ่งพิมพ์อีก 3 ประเภทที่ต้องเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์คือ

1) บทความสารคดี (features) เป็นเอกสารที่ไม่อยู่ในรูปข่าวและไม่ใช่เป็นเรื่องราววิชาการแต่อาจเป็นเบื้องหลังข่าวหรือบทความที่เขียนให้อ่านง่าย สุกสนานเพลิดเพลินแต่บรรจุเนื้อหาเพื่อการประชาสัมพันธ์ไว้ด้วย

2) หนังสือพิมพ์ (newspaper) หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่รวบรวมและบรรจุไว้ด้วยข่าวบทความบทวิจารณ์ ภาพข่าว การ์ตูน สารคดี นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ทรงอิทธิพลในการสร้างกระแสประชาสัมพันธ์ด้วย

3) สมุดรายชื่อผู้ใช้โทรศัพท์ เป็นแหล่งรวบรวมชื่อบุคคลที่มีความสำคัญพอสมควรของหน่วยงานโดยเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ มีที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ไว้พร้อมเพื่อสะดวกในการติดต่อสื่อสาร

และวีรช ลภรัตน์กุล (2525 : 312-313) ได้กล่าวว่า จดหมายข่าว (newsletter) ซึ่งมีลักษณะการเขียนในรูปแบบของข่าว มีพาดหัวข่าว และมีรายละเอียดเนื้อหาแบบข่าว หนังสือพิมพ์ มีการออกแบบจัดหน้า (design and lay out) ผิดแผกไปจากจดหมายทั่วไป โดยจดหมายข่าวจะมีหัวกระดาษจดหมายที่ออกแบบเหมือนหนังสือพิมพ์ปัจจุบันจดหมายข่าวกำลังเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย ในหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน

3. ประเภทแสงและเสียง (Light and Sound) สื่อประเภทนี้
วิไลตร อวากุล (2526 : 120) และ อนันต์ธนา อังกินันท์ (2521 : 44-46) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1) วิทยุกระจายเสียง (radio) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ได้แพร่หลายเพราะกลุ่มประชาสัมพันธ์ในฟังได้ ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคในการกระจายเสียง

2) โทรทัศน์ (television) ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของคนเพราะสามารถเผยแพร่กิจกรรมผลงานให้ประชาชนได้ทราบ และได้สร้างความสนใจได้อีกด้วย

3) ภาพถ่ายรูปภาพกิจกรรม (press illustration) สามารถใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ได้ดี เช่น ภาพนิ่ง โปสเตอร์ ภาพล้อ เป็นต้น ส่วนใหญ่ในการเผยแพร่ความคิดเห็นหรือนโยบายมักใช้ภาพประกอบคำอธิบาย

4) สไลด์ (slide) สามารถใช้เป็นสื่อเผยแพร่ประกอบคำอธิบาย
ปรากฏภาพได้ดีแต่ต้องรู้จักให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่จะบรรยาย

5) ภาพยนตร์ (film) เป็นสื่อที่สำคัญยิ่งชนิดหนึ่งที่ทำให้ความรู้ความ
บันเทิง และสามารถนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ได้เกือบทุกอย่าง

6) เครื่องขยายเสียง (public address system)

7) เครื่องบันทึกเสียง (tape recorder)

8) แผ่นเสียง (disc)

9) อุปกรณ์โสตอื่น ๆ เช่น เครื่องบันทึกภาพ (วิดีโอเทป)

4. สื่อการประชาสัมพันธ์ประเภทกิจกรรม (Activities) วิจิตร อวาทกุล
(2526 : 120-122) ได้แบ่งหมวดกิจกรรมออกเป็น 4 หมวดคือ

1) หมวดชุมชนสัมพันธ์ (community relations) ได้แก่การคัดหรือ
ร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับคำส่นาประเพณีวัฒนธรรม

2) หมวดการศึกษา การคัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ
และทุนการศึกษา

3) หมวดความสำคัญของท้องถิ่น เช่นการคัดตั้งกลุ่มสโมสร สสมาคม ชมรม
การส่งเสริมช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4) หมวดเกี่ยวกับสถาบันโดยตรง เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมขวัญกำลังใจของการ
ทำงาน มอบรางวัลผู้ทำความดี และกิจกรรมเผยแพร่ผลงานและชื่อเสียงของสถาบันเป็นการ
เปิดให้ชมกิจกรรม (prestour) การเปิดให้ชมกิจการ (open house)
การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน (press conference) การประชาสัมพันธ์โอกาสพิเศษ
special events) การคัดนิทรรศการ (exhibition)

สื่อในการประชาสัมพันธ์เบื้องต้นนั้นโรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้ได้เหมาะสม
และสอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรม ข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ คินเดเรดและคณะ (1976:84) ได้
เสนอแนะว่า"ช่องทางในการสื่อสารระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและชุมชนคือ สิ่งพิมพ์

หนังสือพิมพ์ ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ การจัดนิทรรศการ วิทยุ โทรทัศน์" นพพงษ์ บุญสิทธราศุภย์ (2526 : 4) ได้สรุปว่า เครื่องมือและช่องทางในการสร้างประชาสัมพันธ์ (Media of Communication) มี 5 ประการคือ

1. กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน (Student Activities)
2. สิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ (School Publications)
3. การออกข่าวให้แก่หนังสือพิมพ์ (Newspaper Publicity)
4. ใช้สื่อสารทางอุปภาคณ์ โสตทัศนศึกษา (Audio-Visual Aids)

เช่นการแสดงผลนิทรรศการของโรงเรียน ฉายสไลด์ ฟิล์มสไลด์ ภาพยนตร์ แผ่นเสียง วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

5. กิจกรรมและบริการพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน (Special Events and Services) เช่น สัปดาห์เกิดของโรงเรียน สัปดาห์โปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นพิเศษ ทั้งในด้านการศึกษา การอาชีพ และการหย่อนใจ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์

กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน (Student Activities) คินเดรด (Kindred, 1957 : 269-270) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน และเป็นการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลด้วยเหตุผลที่ว่า

1. กิจกรรมเหล่านั้นจะต้องทำให้ประชาชนสนใจสภาพชีวิตและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
2. ทำให้ผู้ปกครองตลอดจนผู้อุปถัมภ์โรงเรียนได้เข้ามามีโอกาสได้พบเห็นว่านักเรียนเหล่านั้นกำลังทำกิจกรรมและประสพผลสำเร็จอย่างไรบ้าง
3. กิจกรรมเหล่านั้นจะได้รับ ความสนใจตลอดไปจากผู้ปกครองเนื่องจากมีบุตรหลานของตนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น
4. กิจกรรมเหล่านั้นส่งเสริมให้เด็กรับประสบการณ์ตรงภายใต้การแนะนำของครูที่มีความรู้ความสามารถ

5. เป็นการยินยอมให้ผู้ปกครอง และผู้อุปถัมภ์โรงเรียนเหล่านั้น ตัดสินใจว่าจะให้เด็กของเขาดำเนินชีวิตในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร
6. เพื่อให้เห็นคุณค่าของกิจกรรมที่มีต่อการศึกษาาระบบใหม่
7. ช่วยทำให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงอิทธิพลของโรงเรียนที่มีต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาของนักเรียน
8. เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้พอใจในระบบโรงเรียน
9. เพื่อพัฒนาจิตใจของนักเรียน
10. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

กิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนน่าจะพิจารณาจัดทำเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน และเป็นการให้การศึกษา และให้ประสบการณ์ที่แก่แก่นักเรียนไปในตัว ซึ่ง วิทยุ สสาร (2526 : 320-322) ได้กล่าวไว้ 9 ประเภทคือ

1. การแข่งขันและประกวด (Contests) การแข่งขันกีฬาและกรีฑา เป็นกิจกรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมที่สุด นอกจากนี้มีการโต้วาที การอภิปราย การประกวดกิจกรรมเกี่ยวกับศตวรรษคำศัพท์ การประกวดทางศิลปะและการแสดงงานฝีมือต่าง ๆ ของนักเรียน
2. การแสดงละครและดนตรี (Entertainment) เป็นการแสดงที่ทำให้ประชาชนสนใจ ขณะเดียวกันเป็นการฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง ฝึกหัดให้กล้าแสดงต่อหน้าประชาชนจำนวนมาก ๆ และฝึกความเป็นผู้นำไปในตัว ฝึกการกำกับเสียง แสง และการตกแต่งเวทีโดยนักเรียนเอง เปิดโอกาสให้รู้จักประยุกต์ความรู้ทางวิชาวิทยาศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปะ
3. งานสังคม (Social Affairs) การจัดงานเลี้ยงอาหารที่โรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ โดยเชิญผู้ปกครองและแขกผู้มีเกียรติมาร่วมด้วย นอกจากนี้เป็นการหารายได้บำรุงโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนแล้ว ยังเป็นการฝึกหัดนักเรียนให้รู้จักเข้าสังคมเป็นต้น

4. การออกวารสารของนักเรียน (Student Publications) เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เพราะนอกจากจะเปิดโอกาสให้นักเรียนหัดเขียนและรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพและเหมาะสม และยังช่วยส่งเสริมชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยประชาสัมพันธ์ได้มาก โรงเรียนระวังข้อความและการดำเนินการมิให้ขัดต่อกฎหมาย ศิลธรรม และวัฒนธรรม

นอกจากวารสารรายคาบแล้ว อาจจะมีหนังสืออนุสรณ์ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันเกิดโรงเรียน วันรับประกาศนียบัตร และอนุสรณ์ประจำปี ซึ่งควรส่งเสริมเช่นเดียวกัน ยังมีหนังสืออีกประเภทหนึ่งที่ไม่จัดเป็นวารสารหรือหนังสืออนุสรณ์คือ หนังสือคู่มือนักเรียน ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะครูและนักเรียนร่วมกัน เพื่อแนะนำโรงเรียน แนะนำครูใหญ่ ผู้ปกครองโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนนักเรียนและชี้แจงปรัชญาของโรงเรียน ตลอดจนระเบียบข้อบังคับและคำแนะนำที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

ในด้านโรงเรียนอาจจะจัดทำวารสารของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ อาจจัดทำคู่มือครู คู่มือผู้ปกครอง ตลอดจนระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชน ได้รู้จักโรงเรียนด้วยก็ได้ หรือจะจัดเป็นวารสารเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองขึ้นก็จะได้มีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

5. สโมสรหรือชุมนุมต่าง ๆ ของนักเรียน (Clubs and Societies) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมยุวพุทธ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมดนตรี ชุมนุมบริการ ชุมนุมวัฒนธรรมไทย สโมสรเพื่อการศึกษา วรรณคดีไทย หรือสโมสรอย่างอื่น เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยจัดครูประจำชุมนุมต่าง ๆ ในฐานะที่ปรึกษาชุมนุมละ 1 คน และโรงเรียนให้ความช่วยเหลือและความสะดวกตามสมควร

6. สภานักเรียน (Student Council) ควรให้นักเรียนจัดตั้งสภานักเรียนเพื่อให้มีส่วนปกครองกันเอง ตามวิธีการประชาธิปไตย อาจขอให้ครูบางคนมาร่วมด้วยในฐานะที่ปรึกษาได้ หากการดำเนินงานเรียบร้อยสภานี้จะช่วยแก้ปัญหาเด็ก เกร และการชุมนุมที่ไม่สมควรได้มาก ทำให้โรงเรียนไม่เสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว

7. การประชุมนักเรียน (Assembly Programs) โรงเรียนควรมีการประชุมฝึกรวม และให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้งแต่ไม่ควรให้เป็นการประชุมเพื่อแจ้งข้อราชการ ควรให้เป็นการประชุมโดยเชิญผู้ปกครองบางคนมาบรรยายให้ความรู้บ้างแล้วแต่โอกาสและความเหมาะสม

8. การทัศนอาจร (Sightseeing Tours) เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนเป็นครั้งคราวอย่างน้อยปีละครั้ง การได้เดินทางไปเปิดหูเปิดตาทำให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง และมีโอกาสสังคมนับเพื่อนนักเรียน และคณะครูอย่างเป็นกันเองในระหว่างการเดินทาง นอกจากนี้ประชาชนต่างท้องถิ่นก็มีโอกาสรู้จักโรงเรียน

9. พิธีรับประกาศนียบัตร (Commencement Programs) เป็นความจำเป็นที่โรงเรียนควรจัดทำเป็นประจำทุกต้นปีการศึกษา เพื่อแจกรางวัลเรียนดีเป็นการให้เกียรติคนดีเป็นการพบปะผู้คนและแขกผู้มีเกียรติที่รับเชิญให้มาร่วมงาน ตอนค่ำอาจมีงานรื่นเริงประกอบด้วยพอส่มควรก็ได้ ในงานนี้ควรให้นักเรียนร่วมจัดงานด้วย ควรมีปาฐกถาพิเศษจากคนเด่นในรอบปี ซึ่งอาจเป็นศิษย์เก่าผู้มีชื่อเสียงเพื่อกระตุ้นนักเรียนปัจจุบันให้พยายามสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน

นอกจากกิจกรรมทั้ง 9 ประเภทแล้ว เอกชัย กิ่งสุพรรณ (2527 : 218) ได้เสนอว่า "การตัดสินการศึกษานักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นอกจากจะเป็นการช่วยให้อุ้มหนุนรู้จักและเข้าใจโรงเรียนดีขึ้นแล้วยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของนักเรียนและครู"

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ตลอดจนวิธีดำเนินการจัดประชาสัมพันธ์จากนักวิชาการและเอกสารต่าง ๆ จึงได้กำหนดขอบเขตของการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนกับกลุ่มบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยกำหนดประเภทกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ 6 ประเภทดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์เกิดจากกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน
2. การประชาสัมพันธ์เกิดจากกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและศิษย์เก่า
3. การประชาสัมพันธ์เกิดจากกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน
4. การประชาสัมพันธ์เกิดจากกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพ
5. การประชาสัมพันธ์อันเกิดจากการจัดกิจกรรมนักเรียน และการบริการชุมชนของโรงเรียน
6. การประชาสัมพันธ์ที่เกิดจากกิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี ค.ศ. 1965 เบคอน (Bacon, 1965 : 279-297 อ้างในลัฐปและคณะ 1979 : 776) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและชุมชนที่ครูแสดงออกต่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน" (Teacher-Community Interaction Viewpoints Regarding Teacher Public Relations) ในแคลิฟอร์เนีย และพบว่า

1. น้อยกว่า 25 % ของครูทั้งหมดที่ได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานที่และสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
 2. อย่างน้อย 50 % ของครูทั้งหมดยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ องค์การที่ให้บริการและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันการเกาะกลุ่มของคนในพื้นที่ซึ่งครูเหล่านั้นทำการสอนอยู่
- ✓ 8. ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพของผู้ใช้แรงงานในชุมชนนั้น

4. ครูที่มีภูมิสำเนาอยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่จะมีความรู้ความเข้าใจท้องถิ่น หรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ได้ดีกว่าครูต่างถิ่น

✓ 5. ครูมักจะปฏิเสธไม่ยอมรับความรู้ตลอดจนแนวคิดใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

ในปี ค.ศ. 1968 สภาสมาคมการวิจัยการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Education Association, Research Division, 1968 : 29-31) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ผู้บริหารกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน (The School Public Relations Administrator) ได้สรุปหน้าที่หลักและความรับผิดชอบของผู้บริหารที่ควรจะต้องดำเนินงาน ในด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียนดังต่อไปนี้

1. ทำการติดต่อกับสื่อมวลชนเช่นวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อแถลงข่าวสารของโรงเรียน
2. เขียนข่าวของโรงเรียนเพื่อส่งให้แก่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อมวลชน
3. จัดตั้งคณะบุคคลทำงานในด้านเอกสารสิ่งพิมพ์
4. ส่งสิ่งพิมพ์หรือจดหมายข่าวของโรงเรียนไปยังชุมชน
5. ระวังไม่ให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลที่จะทำงานให้มีหลักฐานถูกต้อง
6. จัดทำรายงานต่าง ๆ ของโรงเรียนแจ้งให้แก่ผู้ตรวจการศึกษาได้ทราบ
7. ทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานของรัฐในสาขาอื่น ๆ ตลอดจนกลุ่มบุคคลใน

สาขาวิชาชีพทางด้านบริการอื่น ๆ

8. จัดโครงการพิเศษสำหรับโรงเรียนอื่น
9. เผยแพร่โครงการของโรงเรียนที่จัดทำขึ้น
10. จัดให้มีบริการสิ่งพิมพ์ในหน่วยงานกลางของโรงเรียน
11. จัดร่างสุนทรพจน์ ทำรายงานและเอกสารของหน่วยงาน
12. จัดให้มีสถานที่อันเหมาะสมเพื่อให้นักพูดหรือเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีโอกาส

พูดเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร

13. จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ เรื่องการประชาสัมพันธ์แก่บุคลากรของโรงเรียน
14. จัดให้มีการประเมินผลทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน
15. พัฒนาให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแสวงหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการศึกษา

16. สด้าให้บริการเกี่ยวกับการบันทึกภาพในโอกาสต่าง ๆ

ในปี ค.ศ. 1971 วิลเลียมส์ (Williams 1971 : 4909 A-4910 A) ได้ทำการศึกษาริวิจัยเพื่อกำหนดหน้าที่ของครูใหญ่ซึ่งคัดเลือกจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอินเดียนา โดยกำหนดงานไว้ 3 ประเภทคือ

1. หน้าที่ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
2. หน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและพัฒนาบุคลากร
3. หน้าที่ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

✓ ผลการวิจัยงานด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียนพบว่า

1. ครูใหญ่ยังใช้ครูและนักเรียนเป็นส่วนน้อยให้มีส่วนร่วมในโครงการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
2. ครูและนักเรียนยอมรับว่าครูใหญ่ได้ปฏิบัติงานด้วยตนเองในการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลดีแก่การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
3. ครูใหญ่ได้รับการยอมรับว่าได้จัดทำสื่อสารภายในโรงเรียนได้ดี
4. การเยี่ยมเยียนติดต่อระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนยังถูกจำกัดและกระทำไม่บ่อยนัก
5. ครูใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมขององค์กรอื่น ๆ ในชุมชนอยู่เสมอ

ในปี ค.ศ. 1978 อินแกรม (Ingram 1978 : 5842 A) ได้ทำการศึกษาริวิจัยเรื่องความเกี่ยวข้องกันระหว่างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (The Relationship Between School-Community Relations and Student Achievement) โดยทำการศึกษาริวิจัยแบบกรณีศึกษา (case study) ที่ Truman School ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีเฉพาะเด็กผิวดำ โดยมีรายละเอียดที่ศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร ความเกี่ยวข้องผูกพันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูในการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาาร่วมกันและการแสดงออกถึงความเป็นมิตรกัน ผลการ

วิจัยพบว่า

- ความสัมพันธ์ที่ีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีด้วย
- การใช้การสื่อสารที่ดีทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสื่อสารแบบ 2 ทางจะช่วยแก้ปัญหาการขัดแย้งได้
- การให้ผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้องและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและแก้ปัญหาของโรงเรียนทำให้เกิดความเป็นมิตรกันดียิ่งขึ้น

ในปี ค.ศ. 1978 คาร์ลสัน (Carlson 1978 : 5830-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยบทบาทของศิษย์เก่าและการสนับสนุนทางการเงิน ในสถาบันการศึกษาที่เปิดการสอนระดับปริญญาเอก 4 แห่งในแคลิฟอร์เนีย คือ California Institute of Technology, Pepperdine University, University of Santa Clara และ Whitter College พบว่านิสิตปริญญาเอกเหล่านั้นมีพฤติกรรมดังนี้

1. ยังมีการติดต่อกับสถาบันเดิมโดยผ่านทางเอกสารสิ่งพิมพ์ของสมาคมศิษย์เก่า
2. มีการบริจาคเงินอย่างน้อย 1 ครั้งแก่สถาบันเดิม
3. เคยมอบสิ่งของให้แก่สถาบันเดิมในมูลค่าไม่เกิน 500 ดอลลาร์
4. มอบเงินให้สถานศึกษาเดิมโดยไม่จำกัดข้อผูกมัด
5. ยังมีความจงรักภักดีต่อสถาบันเดิม การศึกษาที่เพิ่มขึ้นไม่มีอิทธิพลที่จะทำให้ตนเองแยกตัวออกไปจากสถาบันเดิม

ในปี ค.ศ. 1981 บาร์โน (Barineau 1981 : 3354-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบรรยากาศในห้องเรียนและพฤติกรรมของครู เพื่อจะทำการศึกษาดูว่าบรรยากาศในห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของครูที่แสดงออกอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีความเข้มงวดบีบบังคับนักเรียนอย่างมากจะไม่สามารถทำให้นักเรียนสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และยังทำให้ครูเกิดความขัดแย้งกับนักเรียน

สัมปติ สำนักรัฐ (2513 : ๑) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์งานบริหารบุคลากรของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในปีการศึกษา 2513 โดยเลือกเปรียบเทียบงานบริหารบุคลากรของครูใหญ่ระหว่างโรงเรียนประเภทขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก จากความเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองพบว่า งานเกี่ยวกับผู้ปกครองครูใหญ่ได้จัดทำเกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่ประจำสัมพันธ์ การสื่อสารติดต่อกับผู้ปกครองและการจัดบริการชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับกลาง ส่วนการจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

ฉะ สิริ (2519 : ๑) ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 12 โดยทำการศึกษางาน 5 ด้านคือ 1 งานด้านวิชาการ 2 งานบุคคล 3 งานกิจการนักเรียน 4 งานธุรการการเงินและบริการ และ 5 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่างานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมากและเป็นอันดับสุดท้ายของงานทั้งหมด

✓ ประจวบ วัจนรัตน์ (2519 : 73) ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 โดยทำการศึกษางาน 5 ด้านคือ 1 งานวิชาการ 2 งานบุคคล 3 งานกิจการนักเรียน 4 งานธุรการการเงินและบริการ และ 5 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่างานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในอันดับห้า

จ ฤวัลย์ บุญแสน (2522 : ก) ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องงานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 โดยทำการศึกษางาน 5 ด้าน 1 งานวิชาการ 2 งานบุคคล 3 งานกิจการนักเรียน 4 งานธุรการการเงินและบริการ 5 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และพบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับน้อย และเป็นอันดับสุดท้าย

ลืออาด พรหมน้อย (2523 : 151-153) ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง การจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่ปฏิบัติจริงซึ่งโรงเรียนทำอยู่ในเกณฑ์มากคือ ด้านความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน และความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน สภาพที่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยคือ ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ การใช้กิจกรรมนักเรียนและการบริการของโรงเรียน การใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน